

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/34/2017
Identifikačné číslo spisu: 7015200768
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7015200768.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobkyne (sťažovateľky) Y. M., bytom H., právne zastúpenej JUDr. Dušanom Antolom, advokátom, so sídlom Krivá č. 23, Košice, proti žalovanému Sociálnej poisťovni, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 29253-9/2015-BA zo dňa 21. apríla 2015, o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/79/2015-230 zo dňa 14. júna 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, rozhodnutím č. 55794-36/2015-KEM zo dňa 09.02.2015 (ďalej len „prvoinštančné rozhodnutie“) podľa § 90 písm. c/ v spojení s § 118 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla, že sťažovateľka, manželka poškodeného p. X. M., nar. X. H. XXXX, bytom H. (ďalej len „nebohý poškodený“), ktorý zomrel v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa XX. E. XXXX, nemá nárok na doplatok jednorazového vyrovnania v sume 422.986,68 eur. Na odvolanie sťažovateľky žalovaný rozhodnutím č. 29253-9/2015-BA zo dňa 21.04.2015 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 218 ods. 2 zákona č. o sociálnom poistení odvolanie sťažovateľky zamietol a prvoinštančné rozhodnutie potvrdil.

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutočností, že z Oznámenia poistnej udalosti zo dňa 3. októbra 2007 a z Hlásenia choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania zo septembra 2007 vystaveného Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, Fakultnej nemocnice L. Pasteura, Košice vyplýva, že poškodenému bola dňa 31. augusta 2007 zistená choroba z povolania - číslo 46 zo

zoznamu chorôb z povolania Prílohy č. 1 k zákonu. Sociálnej poisťovni, pobočka Košice (ďalej len „prvoinštančný orgán“) oznámil zamestnávateľ pravdepodobný vymeriavací základ v sume 31.178,8667 Sk, v ktorom bola zahrnutá aj jednorazová odmena za dlhoročnú prácu, ktorú zamestnávateľ vyplácal zamestnancom, s ktorými ukončil pracovný pomer podľa § 63 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce (ďalej len „Zákonník práce“) v súlade s platnou Kolektívnou zmluvou. Z dôvodu, že uvedená jednorazová odmena za dlhoročnú prácu nespĺňa definíciu mzdy podľa § 118 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, nebol zamestnávateľom určený denný vymeriavací základ (ďalej len „DVZ“) správny, a preto prvoinštančný orgán požiadal zamestnávateľa o prepočet DVZ bez zarátania vyplatenej jednorazovej mzdy. Zamestnávateľ poškodeného oznámil DVZ bez jednorazovej odmeny v sume 1.732,1334 Sk. Prvoinštančný správny orgán prepočítal v súlade s ustanovením § 84 ods. 2 zákona o sociálnom poistení DVZ, ktorý po prepočte predstavoval sumu 2.053,- Sk a rozhodnutím zo dňa 04.02.2008 priznal nebohému poškodenému nárok na jednorazové vyrovnanie v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 31. augusta 2007 v sume 749.571,-Sk.

3. Žalovaný ďalej uviedol, že z článku III. Kolektívnej zmluvy zamestnávateľa na roky 2004 - 2007 vyplynulo, že u zamestnancov, ktorí skončia pracovný pomer z dôvodov odlišných, ako sú uvedené v čl. III 4.1 tejto zmluvy (skončenie pracovného pomeru dohodou podľa § 63 ods. 1 Zákonníka práce), ktorí majú menej ako 2 roky do dosiahnutia riadneho dôchodkového veku a v U. S. Steel Košice, s.r.o. a v spoločnostiach U.S.Steel Košice, s.r.o. odpracovali viac ako 10 rokov, bude vyplatená jednorazová mzda za dlhoročnú prácu (č. III 4, 3). Podmienkou na výplatu bolo len to, že zamestnanec skončí pracovný pomer pred dosiahnutím veku na priznanie riadneho starobného dôchodku a diferencným kritériom pre výšku sumy bol počet mesiacov chýbajúcich do dovŕšenia dôchodkového veku a priemerný zárobok. Takto stanovené kritériá nemali žiadnu väzbu na vykonanú prácu a na výšku poskytnutia, na čo nemali žiadny vplyv ani výsledky práce za predchádzajúce obdobie trvania pracovného pomeru. Proti rozhodnutiu zo dňa 04.02.2008 podala sťažovateľka v zákonom ustanovenej lehote odvolanie. Žalovaný tomuto odvolaniu nevyhovel, nakoľko sa stotožnil s názorom prvoinštančného orgánu v tom, že výplata jednorazovej odmeny v súvislosti s ukončením pracovného pomeru nespĺňa atribút mzdy podľa Zákonníka práce a vydala rozhodnutie č. BA-58228/2010 zo dňa 21. apríla 2010, ktorým potvrdila rozhodnutie zo dňa 04.02.2008. Proti rozhodnutiu ústredia zo dňa 21. apríla 2010 podala sťažovateľka na Krajský súd v Košiciach návrh na jeho preskúmanie. Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 7S/8657/2010-93 zo dňa 18. apríla 2012 zamietol žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 21.04.2010 a stotožnil sa s právnym názorom žalovaného. Proti rozsudku KS Košice zo dňa 18.04.2012 podala sťažovateľka odvolanie, na základe ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 7So/95/2012 zo dňa 14.08.2013 potvrdil rozsudok KS zo dňa 18.04.2012.

4. Žalovaný konštatoval, že z priebehu tohto konania jasne vyplynulo, že postup Sociálnej poisťovne pri priznávaní nároku na jednorazové vyrovnanie sťažovateľke po nebohom poškodenom bol správny (s čím sa stotožnil v odôvodneniach svojich rozsudkov aj KS Košice, aj Najvyšší súd Slovenskej republiky), čím nastala situácia, že vo veci jednorazového vyrovnania sťažovateľke po nebohom poškodenom bolo právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľka sa návrhom podaným dňa 19.06.2008 na Okresnom súde Košice I o náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom vo výške 422 986,68 eur, domáhala náhrady škody - nároku na výplatu správnej výšky zákonnej dávky jednorazového vyrovnania, ktorý OS Košice I rozsudkom sp. zn. 12C/379/2013-105 zo dňa 18.02.2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11.04.2014 zamietol z dôvodu, že OS Košice I nezistil nesprávny postup Sociálnej poisťovne, a to tak zo strany pobočky, ako ani zo strany ústredia. Sťažovateľka sa ďalším návrhom zo dňa 19. 06.2008 podaným na OS Košice I domáhala voči Sociálnej poisťovni náhrady škody vzniknutej v dôsledku poškodenia na zdraví chorobou z povolania, ktorá bola nebohému poškodenému zistená dňa 31.08.2007. Svoj nárok si uplatnila ako nárok na priznanie a vyplatenie správnej výšky jednorazového vyrovnania po nebohom poškodenom manželovi.

5. Žalovaný poukázal na to, že OS Košice I uznesením sp. zn. 12C/145/2008-117 zo dňa 03.12.2013 konanie vo veci zastavil a vec postúpil Sociálnej poisťovni z dôvodu, že rozhodovanie v danej veci nepatrí do kompetencie súdu. Proti uzneseniu OS Košice I zo dňa 03.12.2013 podala sťažovateľka

odvolanie; Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 6Co/133/2014-136 zo dňa 18. novembra 2014 napadnuté uznesenie potvrdil. Obidve uznesenia nadobudli právoplatnosť dňa 1. decembra 2014. Prvoinštančný orgán po postúpení veci z OS Košice I, vo veci doplatku jednorazového vyrovnania v sume 422 986,68 eur, dňa 22. decembra 2014 začal nové konanie, nakoľko mu dňa 08.12.2014 bolo doručené Podanie v konaní o náhradu úrazovej dávky jednorazové vyrovnanie po postúpení veci OS Košice I, v ktorom sťažovateľka opätovne namieta všetky skutočnosti, ktoré už boli uvádzané vo všetkých predchádzajúcich konaniach, tak pred Sociálnou poisťovňou, ako aj pred súdmi všetkých stupňov. Žalovaný poukázal na to, že nakoľko v konaní neboli zistené žiadne nové skutočnosti a s prihliadnutím na vyššie uvedené názory súdov vo veci sťažovateľky, prvoinštančný orgán vydal zákonné rozhodnutie, ktorým sťažovateľke nepriznal nárok na doplatok jednorazového vyrovnania v sume 422 986,68 eur.

II.

Konanie na krajskom súde

6. Sťažovateľka podala proti preskúmanému rozhodnutiu v zákonnej lehote správnu žalobu. Krajský súd v Košiciach po preskúmaní veci dospel k záveru, že žalobe nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov:

- s podstatnou žalobnou námietkou, ktorá sa týkala preukázania výšky denného vymeriavacieho základu (ďalej len „DVZ“) sa zaoberal tak Krajský súd v Košiciach, ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky a túto žalobnú námietku aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhodnotil vo svojom rozhodnutí sp. zn. 7So/95/2012 zo dňa 14.08.2013, preto správny súd na citovaný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho odôvodnenie poukazuje v celom rozsahu,

- k žalobnej námietke, že pokiaľ žalovaný vydal rozhodnutie vo veci samej bez toho, aby umožnil účastníkovi vyjadriť sa pred rozhodnutím, ide o jeho procesné pochybenie a teda o takú vadu, ktorá má vplyv na zákonnosť rozhodnutia, správny súd uvádza, že podľa § 188 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, organizačná zložka Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu. Vychádzajúc už z vyššie uvedeného, a to že o tom istom nároku sťažovateľky už rozhodoval žalovaný, ktorého rozhodnutie bolo preskúmané tak Krajským súdom v Košiciach, ako aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky, pričom v tomto konaní neboli sťažovateľkou predložené nové relevantné dôkazy a skutočnosti, ktoré by mohli spochybniť právne závery vyslovené Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 7So/95/2012 zo dňa 14.08.2013, dospel správny súd k záveru, že v danom prípade nevyžadovala povaha veci, aby bolo žalovaným nariadené ústne pojednávanie, pretože by sa tým neprispelo k objasneniu veci; z uvedeného dôvodu považuje súd túto žalobnú námietku za neopodstatnenú,

- preskúmané rozhodnutie žalovaného obsahuje všetky podstatné náležitosti, ktoré v zmysle ustanovenia § 209 zákona o sociálnom poistení obsahovať má, preto spĺňa podmienku jeho preskúmateľnosti. V danom prípade nedošlo ani k zásahu do sféry majetkových práv sťažovateľky, pretože na plnenie v ňou požadovanej výške z dôvodov už uvedených jej nevznikol nárok. K tomu by došlo v prípade, že by jej nárok vznikol, bol jej priznaný a stal sa vykonateľným, ale tento by nebol uspokojený. Aj s poukazom na citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v žiadnom prípade nie je možné akceptovať tvrdenie sťažovateľky, že v rozhodnutí mala byť uvedená skutočná vôľa zamestnávateľa, ktorá zodpovedá právnomu stavu v sume DVZ 31.178,8667 Sk, (1.034,95 eur), pretože pojem mzdy je vymedzený platnou právnou úpravou a touto je vymedzené aj to, čo patrí a čo nepatrí do vymeriavacieho základu v súvislosti s nárokmi upravenými zákonom o sociálnom poistení.

III.

Obsah kasačnej sťažnosti/stanoviská

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Sťažovateľka v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedla, že:

- krajský súd sa ale vôbec nezaoberal otázkou, ako a kto rozhodol o tom, že uvedená jednorazová odmena za dlhoročnú prácu nespĺňa definíciu mzdy podľa § 118, zvlášť, keď sťažovateľka opierajúc sa o stanovisko a vôľu zamestnávateľa v celom konaní tvrdila a preukazovala opak. Takýto záver žalovaného ale aj krajského súdu je v protiklade k výsledkom kontrolnej činnosti (protokol alebo Záznam), bez zistenia i bez tvrdení o porušení zákona,
- konštatovanie v bode 13. aj v bodoch 27. a 92. napadnutého rozsudku je alibistické bez opory vo výsledkoch dokazovania a v rozpore s platným zákonom o sociálnom poistení,
- v dávkovom konaní sa nemá posudzovať otázka patriaca do nedávkového konania,
- vyjadrenie tykajúce sa možnosti požiadať o vrátenie poistného je nesprávne, pretože sám žalovaný má povinnosť (§ 144) poistné vrátiť,
- krajský súd sa nevysporiadal s rozpornou skutočnosťou, že zamestnávateľ stále v celom konaní produkoval dôkaz o tom, že jeho postup je správny a výška DVZ je v sume 31.178,8667 Sk (1.034,95 EUR). Nevysporiadanie sa s touto skutočnosťou v rozhodnutí je v rozpore so zákonom, v rozpore s § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení,
- pokiaľ ide v tomto konaní o doplatok jednorazového vyrovnania v bode 18. a bode 20. uvádzanej sume 422 986,68 EUR, primárne sa domáha zákonného postupu pre správne, objektívne a zákonné určenie výšky DVZ tak, aby tento postup bol v súlade so zákonom. Konkrétne uvedená suma 422 986,68 EUR tak ako ju uvádza aj súd prvej inštancie, vzišla z iného konania,
- nevyhovenie ústnemu pojednávaniu za účelom obstarania potrebných podkladov na rozhodnutie (§ 195, § 196) neznamená nič iné, než odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae), čo je v rozpore s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR,
- tvrdenie v bode 80., že v rozsudku (sp. zn. 7So/95/2012) ide aj o res iudicata, je nesprávny; zákon o sociálnom poistení možnosť zmeny výšky dávky v § 112 pripúšťa,
- prvonštančný orgán vytvoril stav právnej neistoty a zasiahol do sféry majetkových práv jej a jej detí a do práva na pokojné užívanie majetku (vec Timbal c. Moldavsko), bránenie v pokojnom užívaní priznaných peňazí. Postup, ktorý prvoinštančný orgán zvolil je porušením čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a prekročením kompetencii vyjadrených v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,
- pre zachovanie princípu dobrej verejnej správy (Kódex verejnej správy), ktorý je súčasťou citovaného Odporúčania, princípu viazanosti právom, princípu právnej istoty a princípu rovnosti má žalovaný zákonom vymedzený postup v nedávkovom konaní a v prípade zistenia porušenia zákona postup v osobitnom zodpovednostnom konaní podľa § 236 a nasl. zákona o sociálnom poistení,
- vec nebola správne a objektívne posúdená v správnom konaní ani súdnom konaní, tiež bez akéhokolvek vysvetlenia či zdôvodnenia sa nerešpektuje a v rozhodnutí žalovaného absentuje odôvodnenie k opakovanému tvrdeniu zamestnávateľa, že jeho postup je správny. Pri existencii takýchto protichodných skutkových zistení sa vyvodili aj nesprávne právne závery. Preto takýto postup treba považovať za nezrozumiteľný, nedostatočne odôvodnený, arbitrárny a nezákonný,
- v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/95/2012 nebol posudzovaný ani jeden vecný skutkovo a právne významný argument tak, ako ich v celom konaní produkovala sťažovateľka,
- proti obsahu a záverom v rozsudku (7So/95/20 12) sú vecné argumenty obsiahnuté aj v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a v rozsudkoch Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, na ktoré v kasačnej sťažnosti bližšie poukázala, v rozsudku Krajského súdu v Prahe, sp. zn. 44 Ca 139/2000, v rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8Co/467/20 13.

9. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby kasačný súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že zruší prvoinštančné rozhodnutie ako aj preskúmané rozhodnutie a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie.

B)

10. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti najmä uviedol, že:

- naďalej zotrváva na záveroch uvedených vo vyjadrení k žalobe č. 29253-17/2015-BA zo dňa 4. septembra 2015, pričom opätovne poukázal na predchádzajúce rozhodnutia Okresného súdu v

Košiciach, Krajského súdu v Košiciach ako aj Najvyššieho súdu SR týkajúce sa predmetného nároku, v ktorých súdy dospeli k záveru o správnosti postupu žalovaného,
- jeho postup (pobočky, ako aj ústredia) pri rozhodovaní o nároku sťažovateľky bol plne v súlade so zákonom.

11. Navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

C)

12. Sťažovateľka vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného najmä poukázala na skutočnosť, že napadnutý rozsudok na nedostatočnej úrovni preveril zákonnosť postupu žalovanej, čo aj podrobne odôvodnil.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

13. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 26. septembra 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 461 S.s.p., kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

Podľa § 90 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, poškodený má nárok na jednorazové vyrovnanie, ak mu nevznikol nárok na úrazovú rentu z dôvodu priznania predčasného starobného dôchodku alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku a má pokles pracovnej schopnosti najmenej 10 %.

Podľa § 118 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ak fyzická osoba, ktorá splnila podmienky nároku na dávku, zomrela po uplatnení nároku na dávku a nároku na jej výplatu, prechádzajú nároky na sumy splatné ku dňu smrti tejto fyzickej osoby postupne na manžela (manželku), deti a rodičov.

Podľa § 138 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, vymeriavací základ zamestnanca, ak tento zákon neustanovuje inak, je

- a) príjem zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu a funkčný plat zamestnanca, ktorý je dočasne vyslaný na vykonávanie štátnej služby do cudziny, zamestnanca, ktorý vykonáva prácu vo verejnom záujme v zahraničí a zahraničného spravodajcu slovenského rozhlasu a slovenskej televízie určený v eurách pred jeho prepočtom platovým koeficientom alebo objektivizovaným platobným koeficientom,
- b) príjem zamestnanca, ktorý nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb, pretože tak ustanovujú predpisy o zamedzení dvojitého zdanenia a podiel na zisku vyplatený obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva a
- c) náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri prekážkach v práci podľa osobitného predpisu.

Podľa § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezhrňa odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov alebo obligácií, náhrada za pracovnú pohotovosť, náhrada za služobnú pohotovosť, náhrada za pohotovosť, príplatok za pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, životné poistenie a účelové sporenie zamestnanca, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca, príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely a súkromné účely,

odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách, životných jubileách a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení okrem podielu na zisku vyplateného obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva, plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru a náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca.

Podľa § 188 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, organizačná zložka Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu.

14. Sťažovateľka namietala, že správny súd nesprávne právne posúdil preskúmanú vec, t. j. meritum sporu (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.). V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že s týmto kasačným dôvodom zákonodarca spája právnu situáciu, kedy správny súd na správne a zákonným spôsobom zistený skutkový stav (§ 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.) bez väd zaťažujúcich jeho rozhodovanie (písmena a/ až f/) nesprávne aplikuje objektívne právo v merite veci bez možnosti opory v doterajšej ustálenej rozhodovacej praxi kasačného súdu.

15. Nesprávnosť aplikácie objektívneho práva správnym súdom je zapríčinená chybným výberom normy hmotného práva alebo procesného práva, ktorá vo svojej hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

16. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu nezistil pochybenie v otázke právneho posúdenia v merite veci odôvodňujúce potrebu zmeny či zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu. V tejto súvislosti sťažovateľka na prvom mieste namietala nesprávnosť výpočtu DVZ, nakoľko mala za to, že jednorazová odmena za dlhoročnú prácu spĺňa definíciu mzdy podľa § 118 Zákonníka práce.

17. Kasačný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že poskytovaním jednorazového vyrovnania sa odškodňuje poškodenie zdravia v rozsahu, ktorý nezakladá nárok na úrazovú rentu a jeho účelom je pomôcť poškodenému prispôsobiť sa zmeneným zdravotným, prípadne pracovným podmienkam. Pri určovaní sumy jednorazového vyrovnania sa vychádza z ročného vymeriavacieho základu poškodeného. Z ustanovenia § 138 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, ktoré druhy odmien za vykonanú prácu možno zohľadniť pri určení vymeriavacieho základu. V § 138 ods. 2 toho istého zákona sú taxatívne vymedzené plnenia, ktoré do vymeriavacieho základu zahrnúť nemožno. Medzi plneniami, ktoré sú takto z výpočtu vymeriavacieho základu vylúčené je výslovne uvedené aj plnenie poskytnuté zamestnancovi zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru.

18. Kasačný súd prioritne musí vyjadriť súhlas s názorom krajského súdu, že suma vo výške 883.402 Sk, vyplatená nebohému manželovi sťažovateľky v súvislosti so skončením pracovného pomeru, nemá atribúty mzdy stanovené v Zákonníku práce, ale ide o jednorazovú odmenu za dlhoročnú prácu, ktorej výplata a podmienky sú upravené v kolektívnej zmluve zamestnávateľa v časti III 4: „Odstupné a organizačné zmeny“ konkrétne v článku 3, a jedinou podmienkou pre jej výplatu je len skutočnosť, že zamestnanec skončí pracovný pomer pred dosiahnutím riadneho dôchodkového veku a diferencným kritériom pre výšku sumy je počet mesiacov chýbajúcich do dovŕšenia dôchodkového veku a priemerný zárobok. Takto stanovené kritériá nemajú žiadnu priamu alebo nepriamu väzbu na vykonanú prácu a na výšku poskytnutého plnenia a nemajú žiaden vplyv ani výsledky práce zamestnanca za predchádzajúce obdobie trvania pracovného pomeru. Nejde teda o odmenu za vykonanú prácu, ale predmetné plnenie plní úlohu vernostného pôžitku, poskytovaného po skončení pracovného pomeru ako dobro poskytované zamestnancom bez ohľadu na množstvo a kvalitu vykonanej práce.

19. Námietka v súvislosti s rozhodnutiami ako českých tak aj slovenských súdov, na ktoré poukazovala

sťažovateľka v kasačnej sťažnosti, je nedôvodná, nakoľko uvádzané rozhodnutia súdov sú na predmetnú vec neaplikovateľné. Kasačný súd rovnako ako krajský súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí zo 14. augusta 2013, sp. zn. 7So 95/2012 (ďalej len „predchádzajúce rozhodnutie“), ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2015 pod č. 55, pričom v predchádzajúcom rozhodnutí išlo o preskúmanie nároku nebohého poškodeného manžela sťažovateľky na jednorazové vyrovnanie vo výške 749 571 Sk za poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania a zo strany sťažovateľky bola rovnako ako v predmetnej veci spochybnená výška DVZ. Kasačný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že publikované rozhodnutie v Zbierke stanovísk NS SR je záväzné aj pre iné obdobné právne veci. V súvislosti s námietkami vo vzťahu k tomuto rozsudku kasačný súd poukazuje aj na to, že na podklade ústavnej sťažnosti sťažovateľky Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení IV. ÚS 177/2014-47 zo dňa 20.03.2014, ktorým sťažnosť sťažovateľky odmietol ako neopodstatnenú skonštatoval, že „... najvyšší súd v napadnutom rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo do vymeriavacieho základu pre výpočet jednorazového vyrovnania za poškodenie zdravia nebohého manžela sťažovateľky nezapočítal jednorazovú odmenu za dlhoročnú prácu, ktorá bola manželovi sťažovateľky priznaná, a ústavne akceptovateľným spôsobom sa vyrovnal i s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa (podľa názoru sťažovateľky) súvisiacich rozhodnutí Európskeho súdneho dvora a Európskeho súdu pre ľudské práva. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, resp. Zákonníka práce“.

20. Napriek skutočnosti, že nebohému manželovi sťažovateľky z uvedenej odmeny bola zrazená daň, samotná táto skutočnosť neznamená, že mu uvedené plnenie možno zahrnúť do výpočtu vymeriavacieho základu. Jednorazová mzda za dlhoročnú prácu vyplatená v mesiaci jún 2005 nebohému manželovi sťažovateľky nie je skutočne odmenou za ním vykonanú prácu v danom mesiaci, je dôvodné ju považovať so zreteľom na všetky okolnosti a podmienky jej výplaty za plnenie poskytnuté v súvislosti so skončením pracovného pomeru podľa § 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení a nebolo ju možné z tohto dôvodu zahrnúť do výpočtu priemerného DVZ. V tejto súvislosti je nevyhnutné poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2009, sp. zn. 4Sžso/21/2009 v obdobnej veci týkajúcej sa rovnakého zamestnávateľa, v ktorom súd poskytnutú jednorazovú mzdu za dlhoročnú prácu rovnako nepovažoval za plnenie, ktoré sa zahŕňa do vymeriavacieho základu zisteného podľa § 84 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

21. Účelom legitímneho očakávania je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali (m. m. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 24.06.2009, Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/04 zo dňa 06.02.2008). S legitímnym očakávaním úzko súvisí zákaz prekvapivých rozhodnutí, keď správne orgány sa nemôžu, bez náležitého odôvodnenia a poskytnutia možnosti účastníkovi konania oboznámiť sa s podkladmi rozhodnutia, odchyliť od doterajšej rozhodovacej praxe. Vzhľadom na uvedené ako aj na predchádzajúce rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zrejmé, že správne orgány v predmetnej veci postupovali v súlade so zákonom ako aj s v súlade so svojou prechádzajúcou rozhodovacou činnosťou, a ich postup bol ako vecne správny a zákonný potvrdený aj správnymi súdmi. Správne rozhodnutia oboch inšancií obsahujú všetky náležitosti v zmysle § 47 Správneho poriadku, v konaní, ani v rozhodnutiach týchto orgánov nezistil porušenie žiadneho z ustanovení Správneho poriadku ani iného právneho predpisu a ich postupom nedošlo ani k porušeniu Ústavy SR vrátane jej čl. 2 ods. 2, č. 46 ods. 1 ako ani čl. 152 ods. 4 ústavy.

22. Námietku týkajúcu sa nevykonania ústneho pojednávania zo strany žalovaného vyhodnotil kasačný súd rovnako za nedôvodnú. Kasačný súd poznamenáva, že v prípade, ak to vyžaduje povaha veci, správny orgán nariadi ústne pojednávanie podľa § 188 zákona o sociálnom poistení, najmä ak tým možno prispieť k jej objasneniu. V tejto súvislosti sa súd stotožňuje s názorom krajského súdu, že v

tomto konaní neboli zo strany sťažovateľky predložené nové relevantné dôkazy a skutočnosti, ktoré by mohli spochybníť právne závery vyslovené Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 7So/95/2012 zo dňa 14.08.2013. V danom prípade to nevyžadovala povaha veci, aby bolo žalovaným nariadené ústne pojednávanie, nakoľko by sa tým neprispelo k jej objasneniu. Taktiež nebol dôvodný ani návrh na prerušenie administratívneho konania. Orgány verejnej správy oboch inšancií postupovali v danej veci v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážili dostatok skutkových podkladov, na základe ktorých náležitým spôsobom zistili skutkový stav a aplikáciou relevantných zákonných ustanovení zo skutkových okolností vyvodili správny právny záver.

23. Čo sa týka námietky nevysporiadania sa zo strany krajského súdu so skutočnosťou, že zamestnávateľ v celom konaní produkoval dôkaz o tom, že jeho postup bol správny, kasačný súd poukazuje na to, že zamestnávateľ nie je účastníkom predmetného konania a preto nie je spôsobilý zasahovať do konania či predkladať dôkazy. Ide len o subjektívny názor zamestnávateľa, ktorý v predmetnom konaní nemožno akceptovať, nakoľko rozhodovanie o spornom nároku je v kompetencii žalovaného, ktorého zákonnosť postupu preskúmajajú správne súdy, ktoré ako jediné môžu podať výklad, v tomto konaní podľa sťažovateľky sporných, zákonných ustanovení. Uvedené vyplýva aj zo stanoviska zamestnávateľa zo dňa 21.04.2015, na ktoré poukazovala sťažovateľka. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.“ (podobne II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). V bode 94. rozsudku sa súd s touto námietkou vysporiadal, keď uviedol, s poukazom na predchádzajúce rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že “nie je možné akceptovať tvrdenie žalobkyne, že v rozhodnutí mala byť uvedená skutočná vôľa zamestnávateľa, ktorá zodpovedá právnemu stavu v sume DVZ 31.178,8667 Sk (1.034,95 eur), pretože pojem mzdy je vymedzený platnou právnou úpravou a touto je vymedzené aj to, čo patrí a čo nepatrí do vymeriavacieho základu...“. S podstatnými právnymi námietkami sťažovateľky sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde. Rovnako irelevantné sú aj tvrdenia sťažovateľky o potrebe postupu žalovaného v nedávkovom konaní a v prípade zistenia porušenia zákona postup v osobitnom zodpovednostnom konaní, nakoľko na takéto postupy neboli splnené zákonné podmienky, pretože je nevyhnutné rozlišovať kontrolu pri zisťovaní skutkového stavu veci v rámci konania o dávkach sociálneho poistenia a vonkajšiu kontrolu v zmysle piatej časti zákona o sociálnom poistení.

24. Vo svetle uvedeného, námietky sťažovateľky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil kasačný súd ako neopodstatnené, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Kasačný súd má za to, že krajský súd dospel k správnym a nepochybným záverom o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného a preto bolo potrebné rozhodnutie krajského súdu považovať za správne. Nakoľko krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré aj náležite odôvodnil, a s ktorými sa kasačný súd v celom rozsahu stotožňuje. Z uvedeného dôvodu kasačný súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 S.s.p. ako nedôvodnú zamietol.

25. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že sťažovateľke, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.). Žalovanému ich nepriznal v zmysle § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípuštný.